

به نام خدا

سرویت مازاد بیمه تکافل

در فقه و حقوق

مؤلف

عباس جلیلی

سرشناسه	: جلیلی، عباس، ۱۳۶۷ -
عنوان و نام پدیدآور	: مشروعیت مازاد بیمه تکافل در فقه و حقوق / مولف عباس جلیلی.
مشخصات نشر	: تهران : هوشمند تدبیر : مؤسسه پارسا مبتکر گام اول، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری	: ۱۴۰ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۷۲۷۴-۳۲-۳ ریال ۸۲۰۰۰
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: حقوق بیمه (فقه)
نوع	: حقوق بیمه
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۳ ج ۸ پ ۹ / BP۱۹۸/۶
رده بندی دیویی	: ۲۹۷/۳۷۲
شماره ثبت کتاب ملی	: ۳۶۲۲۱۱۰

عنوان کتاب	: مشروعیت مازاد بیمه تکافل در فقه و حقوق
تألیف و گردآوری	: عباس جلیلی
ناشر	: هوشمند تدبیر (با همکاری مؤسسه پارسا مبتکر گام اول)
مدیر مسئول	: محمد یعقوبی
صفحه آرا	: محمد کربلایی
طراح جلد	: محمد کربلایی
سال و نوبت چاپ	: ۱۳۹۳ / اول
شمارگان	: ۱۰۰۰
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۷۲۷۴-۳۲-۳
قیمت	: ۸۲۰۰۰ ریال
آدرس دفتر نشر	: خ سید جمال الدین اسدآبادی، سی و یکم، خ آماج، پلاک ۱۷، طبقه دوم، واحد ۵ جنوبی، انتشارات هوشمند تدبیر
آدرس دفتر مؤسسه	: میدان انقلاب، ضلع شمال غرب میدان، جنب پاساژ فاه، پلاک ۵۹، طبقه ۲، واحد شرقی، مؤسسه پارسا
تلفن	: ۰۲۱-۶۶۵۶۲۶۳۹-۶۶۵۶۲۰۴۴
وب سایت	: www.parsamega.ir

فهرست مطالب

۷	پیشگفتار
---	----------

فصل اول : کلیات و طرح پژوهش

۱۱	مقدمه
۱۲	تعریفی از پژوهش
۱۴	پیشینه پژوهش
۱۶	ضوابط انجام پژوهش
۱۷	زیردسته‌های متصور از تحقیق

فصل دوم : مبانی نظری بیمه تکافل

۲۱	مقدمه
۲۱	تعاریف، مفاهیم
۲۱	تعاریف
۲۱	تعریف مشروعیت
۲۲	تعریف تکافل
۲۴	مفاهیم
۲۴	مفهوم مشروعیت
۲۶	مفهوم تکافل
۳۰	مبانی نظری
۳۶	پیشینه نظام جامع تکافل
۳۷	تکافل اقتصادی اسلام
۳۸	اهداف و آثار نظام تکافل اقتصادی اسلامی
۳۹	پیشینه تکافل در تاریخ اسلام
۴۲	بیمه تکافل در دوران معاصر
۴۵	مباحث فقهی در تکافل و مباحث حقوقی در ساختار اجرایی
۴۵	مباحث فقهی
۴۶	مروری بر بیمه بازرگانی متعارف در فقه امامیه (شیعه)
۴۷	بیمه های بازرگانی متعارف در تطبیق با عقود شرعی
۴۸	بیمه های بازرگانی متعارف در تطبیق با نهادهای حقوقی صدر اسلام
۴۹	بیمه های بازرگانی متعارف به عنوان عقود جدید و مشروع

۴۹	انواع الگوی های فقهی بکار گرفته شده در صنعت تکافل
۴۹	الگوی تکافل مبتنی بر عقد مضاربه
۵۰	الگوی تکافل مبتنی بر عقد وکالت
۵۱	الگوی ترکیبی تکافل مبتنی بر عقود مضاربه- وکالت
۵۲	الگوی تکافل مبتنی بر وقف
۵۳	الگوی تکافل مبتنی بر تبرع (تکافل غیرانتفاعی)
۵۴	الگوی تکافل در فقه عامه (اهل سنت)
۶۲	الگوی تکافل در فقه امامیه
۶۲	مبانی مشروعیت تکافل در فقه امامیه
۶۲	الگوهای پیشنهادی تکافل در فقه شیعه
۶۳	الگوی تکافل بر اساس آیت الله سیدعبدالهادی شاهرودی
۶۵	الگوی تکافل بر اساس پیشنهاد آیت الله دکتر حسن آقا نظری
۶۷	مباحث حقوقی و اجرایی تکافل
۶۷	شرایط تأسیس شرکت تکافل
۶۸	قوانین حقوقی مربوط به تأسیس شرکت تکافل
۶۹	الزامات تأسیس شرکت تکافل
۷۱	عوامل لغو امتیاز شرکت تکافل
۷۲	ثبت شرکت توسط اداره کل تکافل

فصل سوم : متدوال

۷۹	مقدمه
۷۹	روش تحقیق (روش اجرای تحقیق)
۸۰	گردآوری اطلاعات
۸۱	روش های گردآوری اطلاعات در این پژوهش
۸۳	انواع سند مورد استفاده شده پژوهش

فصل چهارم یافته های تحقیق:

۸۹	مقدمه
۸۹	ویژگی های تکافل
۹۰	محصولات تکافل
۹۱	ارکان تکافل

۹۴	 بازتوزیع مازاد صندوق تکافل
۹۵	 دیدگاه مخالفان مشروعیت مازاد
۹۷	 بیمه تکافل در قالب عقد هبه معوضه
۱۰۰	 بیمه تکافل در قالب عقد صلح
۱۰۱	 تعریف لغوی و اصطلاحی صلح
۱۰۳	 شمولیت عقد صلح
۱۰۷	 بیمه تکافل در قالب یک عقد جدید بر مبنای اراده طرفین
۱۰۸	 اراده
۱۰۹	 اصل حاکمیت اراده
۱۱۴	 مبنای حقوق مشروع مازاد صندوق تکافل
	 فصل پنجم : نتیجه گیری و پیشنهادات
۱۲۵	 مقدمه
۱۲۶	 جمع بندی
۱۲۹	 نتیجه گیری
۱۳۱	 پیشنهادات
۱۳۵	 منابع

پیشگفتار

نهاد بیمه به جهت افزایش امنیت ذهنی و اطمینان خاطر و نیز توزیع عادلانه اثرات سوء، مخاطره ها، نقش مهمی در بهسازی بستر اقتصادی جامعه فراهم می نماید. اما دیگر کشورهای مسلمان (اهل سنت) از زمان تزریق این صنعت به اقتصاد اسلامی، با مردود اعلام کردن بیمه های متعارف، برای جایگزینی بیمه تلاش زیادی کردند آنها این مسئله را در کنفرانسهای مختلف مورد ارزیابی قرار داده و الگوی تکافل را پیشنهاد دادند.

امروزه تکافل به عنوان یکی از الگوهای پرکاربرد در بیمه، مورد توجه اندیشمندان حوزه اسلامی و نیز فعالان باندهای مالی - به خصوص بازار محصولات بیمه ای - در کشورهای مختلف جهان است.

صنعت تکافل از یک سو به جهت تطابق با فقه عامه (اهل سنت) و از سوی دیگر به عنوان جزئی از نظام مالی رو به رشد اسلام با سرعت بالایی در حال رشد و گسترش است؛ تا جایی که علاوه بر کشورهای اسلامی (اهل سنت و اهل تشیع) کشورهای دیگری از جمله کشورهای اروپایی و آمریکایی نیز شاهد تاسیس شرکت های متعددی به عرضه کننده محصولات تکافل هستند. به همین سبب بررسی نظری و کاربردی این الگو در سالهای اخیر اهمیت زیادی یافته و موضوع آن کمتر در محافل علمی مورد بحث و ارزیابی قرار گرفته است. از مهمترین ویژگی های الگوی تکافل، تطابق آن با هر دو دیدگاه فقهی امامیه (شیعی) و اهل سنت (سنی) است. مهمترین عاملی که باعث گرایش هر چه بیشتر مردم کشورهای مختلف به فعالیتهای بیمه تکافل شده و به دنبال آن پیشرفت اقتصادی آن جامعه را به همراه داشته، مشارکت مردم عموماً به عنوان بیمه گذار و هم به عنوان بیمه گر بوده است که صندوق تکافل را تشکیل میدهد. که علاوه بر دستیابی به چنین هدفی، بیمه گذاران در سود حاصل از فعالیت ها و سرمایه های سودآور صندوق تکافل شریک می شوند. مسئله اصلی این پژوهش، بررسی مجاز بودن مشروعیت مازاد و مبنای مشروعیت فقهی و حقوقی آن می باشد.

روش تحقیقی ما در این پژوهش اسنادی کتابخانه ای می باشد که با استنادات و مطالعات انجام گرفته سعی بر تحلیل این موضوع داریم که سودی که از فعالیت های بیمه ای نصیب مشارکت

کنندگان در این بیمه می شود بر اساس گنجاندن بیمه تکافل در قالب هبه معوضه و همچنین ماده ۱۰ قانون مدنی، چنین مازادی در دیدگاه فقه امامیه و حقوق جمهوری اسلامی ایران دارای مبنایی شرعی می باشد.

www.ketab.ir